

ÅRSBERETNING 2020

Den Selvejende Institution

AQUA Akvarium & Dyrepark

Protektor: H.K.H. Prins Joachim

Ledelsen

Knud Bundgaard, adm. Direktør, Ferskvandscentret og AQUA
Lisbeth Skovmand Høgh, Leder af AQUA Akvarium & Dyrepark
Bjarke Birkeland, Formidling og udstilling
Morgen Vissing, Zoolog, Dyr og drift
Ditte Bruun Jensen, Marketing
Anita Fangel, Service/salg

D.S.I. AQUA Akvarium & Dyreparks bestyrelse

Frank Borch-Olsen

FORMAND

Direktør, Frank Borch A/S

Thomas Kingo Karlsen

NÆSTFORMAND

Ejer, Kingo Karlsen A/S

Kuno Danielsen

Silkeborg Byråd

Henrik Fjeldgaard

Region Midtjylland

Jens Hausted

Adm. direktør, Dansk Kyst- og Naturturisme

Søren Kristensen

Silkeborg Byråd

Niels Thorslund

Regionsdirektør, Nordea

Hans Okholm

Silkeborg Byråd

Tenna Riis

PhD, Professor, Aarhus Universitet

Året 2020 overordnet

Af Knud Bundgaard

AQUA Akvarium & Dyrepark er ligesom store dele af det øvrige samfund blevet påvirket af Covid-19 i 2020. Året har været præget af nedlukninger, mange forholdsregler for at undgå smittespredning samt forskellige tilskudsordninger. Sommerpakken, hvor vi kunne sælge entrébilletter til halv pris, gav en tiltrængt økonomisk håndsrækning. Ved siden af Covid-19 har arbejdet med AQUA Akvarium & Dyreparks masterplan skredet planmæssigt frem og de sidste myndighedsgodkendelser er nu på plads til, at vi kan tage udvidelsen i brug og begynde arbejdet med at få finansieringen på plads, således at masterplanen kan begynde at realiseres.

Et år med kontraster

Af Lisbeth Skovmand Høgh

2020 blev et kontrasternes år, hvor succesfyldte og hårde tider gik på skift. Et år hvor vi kan se tilbage på bekymringsfyldte måneder, men hvor vi også med tilfredshed kan se på et 2020, hvor vi skabte gode resultater.

I januar 2020 blev hele udstillingen på grundplan omkring de store akvarier fornyet, og derfor holdte AQUA Akvarium & Dyrepark lukket i renoveringsperioden. Det blev udnyttet til udskiftning af udstillingen og fornyelse af det visuelle udtryk. Den nye udstilling stod planmæssigt klar til åbning i vinterferien og gav den tilsigtede oplevelse. De besøgende bruger nu længere tid i rummet og engagerer sig i den fælles legende læring. Projektet blev støttet af Det Nissenske Familiefond og 15. junifonden.

Ved udgangen af februar kunne vi også tage den nyetablerede vandrensning i brug, der sikrer vand til akvarierne. Det var en kompliceret øvelse at få udskiftet det tidligere filtersystem i kælderen dybt under udstillingerne. Det nye system erstatter det gamle, der stammer tilbage fra etableringen af AQUA Akvarium & Dyrepark i 1993.

Som led i moderniseringen af udstillingen om livet i ferskvand, skulle den portugisiske verdenskendte streetart-kunstner Odeith udsmykke 4 vægge med store malerier af danske dyr, hvis liv er tæt forbundet med ferskvand; guldsmeden, vandedderkoppen, vandsalamanderen og gedden. Odeith ankom i begyndelsen af marts og nåede lige at sætte den sidste signatur, inden han kom med det absolut sidste fly hjem til Portugal pga. Covid-19.

Den 12. marts kom Covid-19 nedlukningen, der viste sig at blive betragteligt længere end nogen først havde troet. Hjemsendelse af medarbejdere og hjælpepakker blev velkendte begreber. Vi er taknemmelige for det nødvendige sikkerhedsnet myndighederne spændte ud under os. Gennem hele perioden lå det os meget på sinde at tage vare på vores dyrehold på samme høje niveau som normalt og navigere igennem nedlukningens turbulente tid.

2020 var Naturens år på DR og i tråd med DR's store satsning og udsendelserne om Vilde Vidunderlige Danmark, havde vi planlagt adskillige temawekender fulde af aktiviteter for hele familien i sommerhalvåret. I AQUA Akvarium & Dyrepark skulle det være muligt at komme helt tæt på de dyr og den natur, man som seer fik introduceret i udsendelserne. Desværre satte Covid-19 en stopper for vores eventprogram. Restriktionerne bevirkede, at alle aktiviteter fra marts og frem til efteråret blev aflyst som følge af forsamlingsforbud og afstandskrav i forbindelse med corona håndteringen.

Efter genåbningen i slutningen af maj var besøgsviligheden hos vore gæster tilbageholdende og resten af maj samt juni så vi en kun langsom, men glædelig tilbagekomst af besøgende. Da regeringen besluttede at lave en 'Sommerpakke' i ugen op til skolernes sommerferie, oplevede vi en stor interesse for at besøge AQUA Akvarium & Dyrepark. Vi fik derfor en sommer med rekordhøjt besøgstal. En hektisk periode, men med glade gæster og en medarbejderstab der viste, at de kunne følge med travlheden, der kom fra den ene dag til den anden. Med fokus på service og sikkerhed kunne sommerperioden afvikles med stort set samme gæstetilfredshed som på et almindeligt år.

Med efterårets komme vendte anden bølge af Covid-19 tilbage og efterårets besøgstal var igen tydeligt påvirket af situationen. Opblomstring af smitte i Silkeborg allerede i august gav fra da af fald i besøg resten af efteråret frem til nedlukning i december, som en naturlig følge af usikkerheden og påpasseligheden i befolkningen.

Anden tvangslukning kom d. 11. december. Igen med hjemsendelse og usikkerhed samt behov for en fokuseret indsats for at sikre fremtiden. Sidste nedlukning blev brugt til at indhente vedligeholdelsesaktiviteter.

Der kom dog også en lysende nyhed i mørket, idet vi fik udvidelsen af dyreparken endelig på plads. Lokalplanen var vedtaget under første nedlukning og Miljøstyrelsen gav lige inden jul deres tilladelse til at inddrage 27.000 m² af området, der støder op til den eksisterende dyrepark. Deres begrundelse herfor er vores arbejde med formidling af netop den danske natur. Det betyder, at vi kan komme videre med arbejdet med vores Masterplan.

Besøgstallet for 2020 blev knap 100.000 på trods af, at vi gik gennem året med mange ugers tvangslukning. Vi kan se tilbage på et meget anderledes år, der både indeholdt udfordringer, men også et år med en fantastisk sommer – fuld af glade gæster, hvor det høje besøgstal fordrede en stor indsats, så vi levede op til vores mål om at levere fantastiske oplevelser fulde af naturformidling uanset antallet af gæster.

Formidling af den danske natur

Af Bjarke Sell Birkeland

Det har været et ekstraordinært år, hvor Covid-19 har været på alles læber over hele verden og flere begyndte at opholde sig mere i naturen. Naturen gjorde godt. Det har den formentlig altid gjort og gør stadig.

Selvom Formidlingsafdelingens aktiviteter trods nedlukning har været i gang en stor del af året, så kunne det ikke undgås, at situationen påvirkede både deltagerantal og aktiviteter. Flere ting kunne dog stadig lade sig gøre, og det skal være fokus for denne årsberetning.

Ny udstilling formidler livet under overfladen

I begyndelsen af året var fokus fuldt ud på udviklingen og færdiggørelsen af den nye udstilling om livet under overfladen, hvor børn og voksne kan blive klogere på det fantastiske liv vores søer, vandhuller og åer rummer. En gennemgribende fornyelse med mørkere stemningsgivende vægge og lofter kombineret med ny effektiv lys-sætning, der støtter oplevelsen af rummet og akvarierne giver et specielt stemningsfyldt univers, der fremhæver oplevelsen under overfladen og livet i de store åbne akvarier. I udviklingen af formidlingslaget og etableringen af flere nye formidlingselementer have vi fokus på at tilføre flere interaktive stationer om dyr og natur omkring de ferske vande. Vi har taget udgangspunkt i gæsternes nysgerrighed og lyst til at være aktive sammen og der blev etableret elementer, der stimulerer alle sanser og appellerer til legende læring. Det har været tydeligt, at de besøgende tog godt imod det nye oplevelsesunivers og at de besøgende som forventet i fællesskab engagerer sig i legende læring og nyder samværet.

Projekt "Vores Natur"

Vores Natur projektet var et partnerskab mellem Naturstyrelsen, Friluftsrådet, De Naturhistoriske Museer og DR. Sammen ville man invitere alle danskere ud i naturen i forlængelse af Tv-serien "Vilde Vidunderlige Danmark". I AQUA Akvarium & Dyrepark var vi som en af landets regionale koordinatore med til, at sætte "livet i vand" på landkortet i 2020. Dette skete ved understøttelse af foreninger der lavede lokale arrangementer og bl.a. også den tematiserede efterårsferie, hvor børn og deres forældre kunne gå på jagt efter fiskefossiler og komme med på fisketur. Indsatserne omkring "Vores Natur – under vandet" blev lavet i samarbejde med Esbjerg Fiskeri og Søfartsmuseum, Øresundsakvariet, Fjord & Bælt, Kattegatcentret, Jyllandsakvariet, Naturvejlederne i Sønderborg og Naturpark Lillebælt.

Rygsækken er pakket med...

I forbindelse med det landsdækkende tiltag "Vores Natur" modtog Aqua Naturfagscenter også puljemidler til at lave aktiviteter for bl.a. børn, unge og familier i sommerferien. Det gjorde det muligt at arrangere kajaksejls for begyndere og hjemkøb af 30 rygsække fyldt med grej, som familier kunne låne og gå på opdagelse i naturen med. Rygsækkenes indhold var inddelt i temaerne "Nattens dyr", "Dyr på land" og "Dyr i vand". På den måde var det muligt for børnefamilier eller bedsteforældre med børnebørn at få fingre i alt fra flagermusdetektorer og lyslokningsudstyr til fiskenet og bestemmelsesduge. Rygsækkene er nu en permanent del af det grej vi råder over. Til børnehaverne kom der også en rygsæk fra Krible Krable-universet med lyslokningsudstyr og arbejds hæfter om sommerfugle, så de yngste også kunne være med.

Naturvidenskabsfestival

I 2020 var temaet "Store opdagelser". Der var planlagt fossiljagt i moler, som blev hentet på Fur, og eleverne skulle også lave en geologisk tidslinje, hvor 50 meter repræsenterede 5 milliarder år. Det er en stor opdagelse, når det går op for en, at tiden fra sidste istids ophør og til nu faktisk skal ligge inden for den sidste 1/10 millimeter! Desværre blev arrangementet for skoler aflyst grundet sygdom, men i den efterfølgende efterårsferie lykkedes det at gennemføre arrangementet for familier og turister. Det var en stor succes og der blev blandt andet fundet en rigtig flot guldlaks i den 54 millioner år gamle havbund. Fascinerende!

En guldlaks fra fortiden. Molerets lag kan gemme på mange hemmeligheder. Hvert lag er ganske tyndt, ofte kun omkring en millimeter. I hvert lag er der i princippet mulighed for at finde fossiler – men de er skrøbelige. Som stempler på papir ligger de der og venter på at blive fundet frem. Og hvilken jubel, når det lykkes!

Temawekender

I vinterferien afholdt vi ud over åbningen af den nye udstilling omkring akvarierne temawekenden Dyrenes ven, hvor børn og voksne sammen med dyrepasserne kunne komme tættere på dyrene og arbejdet som dyrepasser.

Der var fra april til september planlagt en lang række temawekender som led i forskellige samarbejder i forbindelse med Vores Natur og DR's udsendelser om Vilde Vidunderlige Danmark. Desværre forhindrede forsamlingsloftet, at disse kunne afholdes. Først i efterårsferien kunne vi som nævnt igen tilbyde de besøgende spændende ekstra oplevelser om naturen. Vi planlægger at kunne afholde de planlagte temaer, når det igen bliver muligt.

Ud i kunsten og naturen

Ud i kunsten og naturen var et samarbejdsprojekt mellem AQUA Akvarium & Dyrepark og Museum Jorn, der udsprang af corona-nedlukningen i foråret 2020. Hvordan gav man de besøgende, der ikke måtte komme ind på institutionerne, en god oplevelse på egen hånd? Der blev indkøbt elcykler, børnecykler og ladcykler til udlån, og der blev udarbejdet en række forslag til lokaliteter, man på egen hånd kunne besøge. Alle lokaliteter var steder, hvor kunstnere gennem tiderne havde ladet sig inspirere af naturen, samt spændende naturmæssige oplevelser. Der er nu foreløbig blevet udarbejdet tre små hæfter med turforslag og opsat skilte på ruterne, så man kan finde vej.

AQUA Naturfagscenter – skoletjenesten

Da skolerne åbnede i løbet af foråret, var AQUA Naturfagscentret klar med corona-tilpasset undervisning i det fri som en håndsækning til alle de skoler, der nu

skulle undervise mere ude. Deltagerantallet faldt i 2020 med 52 % i forhold til året før. Vi vurderer, at det har sin naturlige forklaring i de lange perioder med corona-nedlukning af landets skoler og uddannelsesinstitutioner. Efter den delvise åbning og frem til sæsonafslutning har AQUA Naturfagscentret kun modtaget skoleklasser i begrænset omfang. For at imødekomme gældende restriktioner, modtog vi som udgangspunkt kun en enkelt klasse om dagen, da skolerne genåbnede. Senere måtte der modtages to klasser om dagen, hvis de mødte forskudt.

Mange lejrskoler aflyste deres besøg, da det i lang tid heller ikke var muligt for dem at tage offentlig transport grundet nationale eller lokale restriktioner. Det har alt sammen begrænset besøgstallet. Omvendt må vi sige, at skolerne i Silkeborg Kommune har taget rigtig godt imod de tilbud, der trods alt blev søsat efter den delvise genåbning. Her var der naturligvis også nedgang i forhold til 2019, men ikke nær så markant som på området for ikke-lokale skoler.

Besøg fra ungdomsuddannelserne har også været ramt af nedlukninger og aflysninger, men nedgangen i besøgstal har ikke været så markant. Det kan hænge sammen med, at vi normalt har højsæson for ungdomsuddannelser i 3. kvartal, og netop her var de studerende tilbage på deres institutioner. Igen faldt besøgstallet mest ved besøg fra ungdomsuddannelser uden for kommunen i forhold til kommunale besøg. Deltagerantallet for sommerskole og kurser for pædagog- og lærerstuderende har ligeledes set en nedgang. Nogle af kurserne kunne dog gennemføres virtuelt, mens andre blev afviklet fysisk. Offentlige arrangementer blev i stor

stil aflyst, og besøg fra foreninger og videregående uddannelser (ud over kurser) var minimale eller slet ikke eksisterende.

Det gode samarbejde med pædagoguddannelsen i Ikast er i 2020 blevet videreudviklet, så glade pædagogstuderende har været på kursus med afsæt i læreplanstemaet "Natur, udeliv og science". Samtidig blev der trukket tråde til de fem øvrige læreplanstemaer, som man sagtens kan opfylde og arbejde med, når man alligevel er ude i naturen.

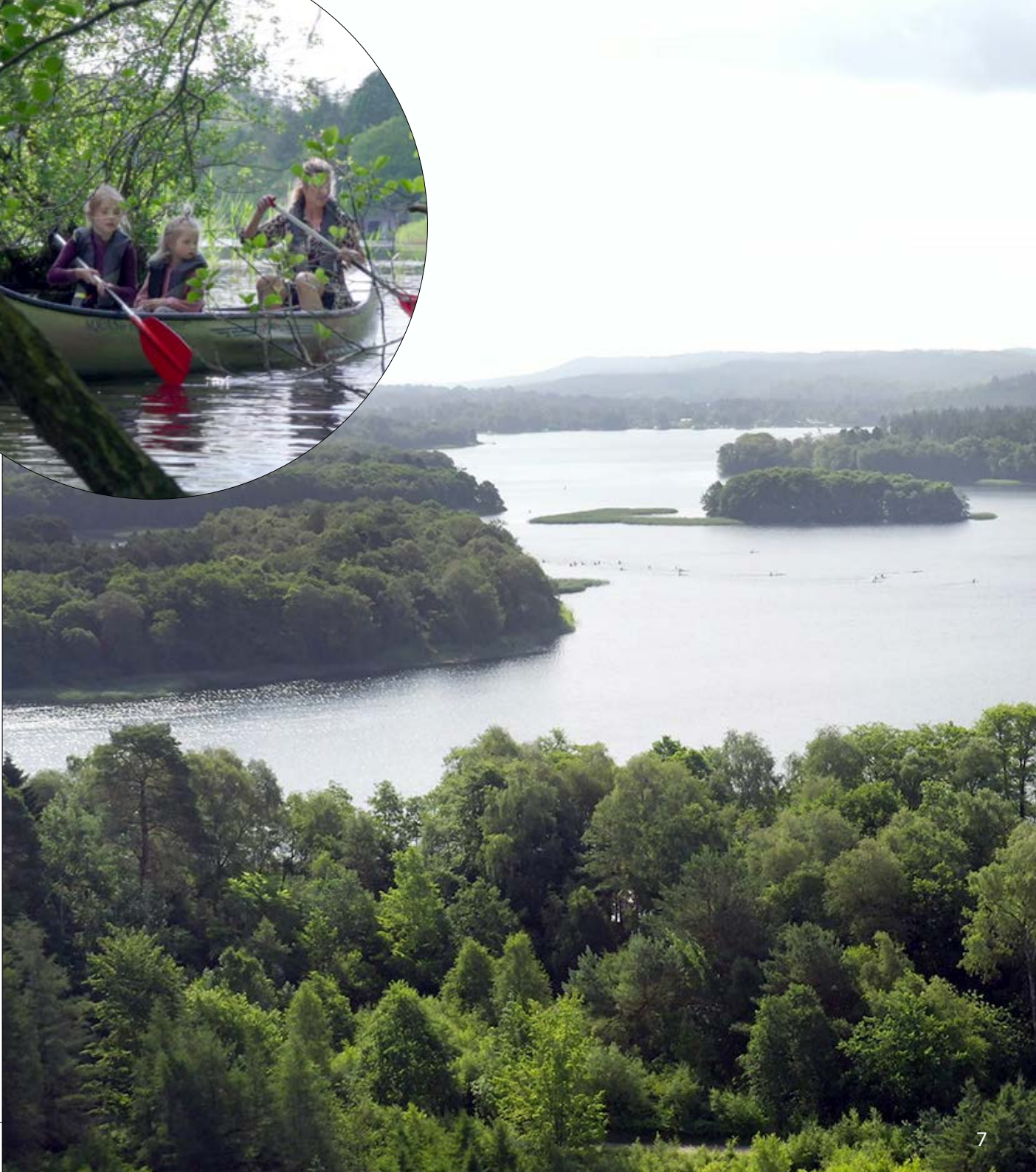

AQUA camps

AQUA Sommerskole er meget populært sommerferietilbud til børn og unge med naturen som omdrejningspunkt. I 2020 bød ugerne med sommerskole på en bred palet af aktiviteter for børnene – fra kanotur til dyrepasser for en dag, fangst af smådyr og masser af andre aktiviteter ude i naturen. Efterårscampen blev desværre aflyst som følge af anbefalingerne fra myndighederne som følge af Covid-19 bekæmpelsen.

Naturkræfter

Naturkræfter er et friluft- og træningstilbud til mænd, der har eller har haft kræft. Tilbuddet har nogle år på bagen og også i 2020 var der god brug for tilbuddet, der har været en stor succes. Selve træningen foregår udendørs i skovene omkring Silkeborg og tilbuddet er etableret som et samarbejde mellem Silkeborg Kommune og Naturstyrelsen. Arbejdet består bl.a. i naturpleje og de konkrete opgaver under åben himmel samt møderne i AQUA Akvarium & Dyreparks bålhytteområde til bål, kaffe, snak og socialt netværk, er noget som deltagerne sætter stor pris på. Det gør naturvejlederne og de besøgende skoleklasser her på stedet også, da det giver anledning til, at alle mødes på tværs af generationer i samme område og får en snak med hinanden om livets store og små emner.

Dyrene i AQUA Akvarium & Dyrepark

Af Morten Vissing

Akvariet

Færdiggørelsen af den nye udstilling i AQUA Akvarium & Dyrepark på grundplan bød på nye dyreoplevelser. Blandt andet en udstilling om de krebs, der kan findes i danske vandløb og søer. Den danske flodkrebs, den invasive signalkrebs og den endnu ikke udbredte, men særdeles frygtede marmorkrebs, der er i stand til at klonе sig selv uden befrugtning fra en han. Der er også kommet nye akvarier med nogle af de karakteristiske smådyr fra vandhullerne som vandedderkop, guldsmedelarve og det lille, men betydningsfulde krebsdyr, dafnien.

De europæiske sumpskildpadder flyttede i forsommeren ind i anlægget, der viser livet i mosen. Det varme vand egner sig til skildpadden, der findes omkring Silkeborg. Oplevelsen af at kunne følge deres aktivitet både under vandets overflade inde fra akvariebygningen og over vand ude i dyreparken er helt speciel og unik for AQUA Akvarium & Dyrepark.

Fugle

Først på året modtog vi en hankarv fra Syddansk Universitet. Skarven havde deltaget i et forskningsprojekt, der skulle undersøge fuglens hørelse under vand. Den har derfor været trænet. Dyrepasserne i AQUA Akvarium & Dyrepark har fortsat træningen, som vi glæder os til at vise AQUA's gæster i 2021.

Vores gamle hunstork er blevet erstattet af en ung hun fra Jyllands Park Zoo. Den gamle hanstork tog godt imod den nye hun og vi håber de bliver et velfungerende ynglepar.

Fugleinfluenza har de sidste år været et tilbagevendende problem og har betydet, at vi ofte har måttet tage fuglene ind, når der har været nye udbrud i nærheden. For at undgå dette blev alle fugle vaccineret i november – december. Fuglene vil fremover skulle vaccineres en gang årligt.

Under nedlukningen fortsatte vi med at forbedre forholdene for vilde insekter og fugle i dyreparken. Da vi i en periode var lukket for besøgende, oplevede vi at flere af de sky fuglearter fra nærområdet søgte ind i parken, det var blandt andet fiskehejren, grønspejten og isfuglen.

Pattedyr

Vores gamle hanodder Hubert døde desværre sidst på sommeren – han blev 13 år gammel. Vi søgte om optagelse i det europæiske avlssamarbejde, EEP (EAAZ Ex-situ programme), for europæisk odde. Herigennem fik vi en to år gammel hanodde fra Otterzentrum i Tyskland. Sammenføringen med vores hunodde gik over al forventning og de to oddere fandt hurtigt sammen. Vi håber de yngler, så vi inden for en kortere årrække kan

visse oddeunger i anlægget og bidrage med unger til avlsprogrammet.

Det blev også året, hvor vi fik to hunbævere fra Wuppertal Zoo i Tyskland, de blev sat sammen med vores to hanner og kan nu ses i anlægget.

Vores hangrævling, der har boet alene i grævlinge-anlægget, fik også en ny mage i 2020. En ung hun fra Biotop Wildpark Anholter-Schweiz i Tyskland. Hun blev godt modtaget og de to grævlinger sov i samme hule allerede første dag, hvor de var blevet introduceret for hinanden. Da det blev beordret, at alle mink skulle aflives i Danmark, var vi overbeviste om, at det også gjaldt vores egne to mink. I AQUA Akvarium & Dyrepark formidler vi om minkens skadelige effekt på naturen og da der stadig er en vild bestand i Danmark, forhørte vi os hos myndighederne, der bad os vente til lovforslaget var færdigbehandlet. Sidst i november blev det vedtaget, at mink i zoologiske anlæg ikke var underlagt forbuddet og vi måtte derfor heldigvis beholde dem.

Dyregruppe	Arter	Dyr
Padde/amphibians	9	124
Fisk/fish	31	7192
Krybdyr/reptiles	8	41
Fugle/birds	5	11
Pattedyr/mammals	14	59
Hvirvelløse dyr/invertebrates	3	156

AQUA AKVARIUM & DYREPARK I TAL

Indtægtsfordeling

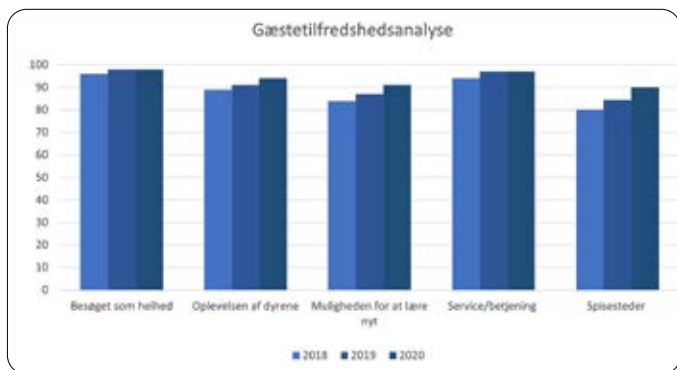
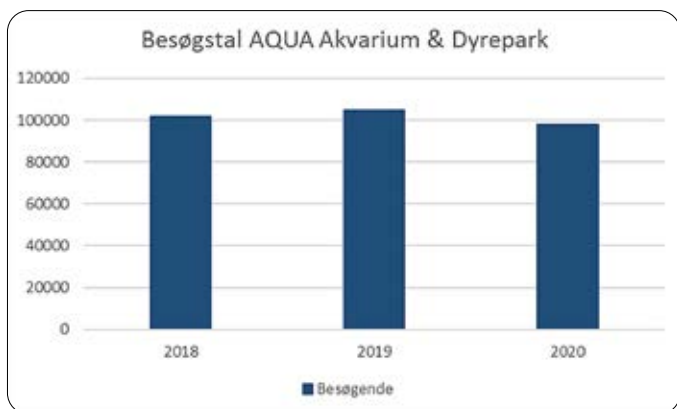
51%	■ Billetindtægt
27%	■ Offentlige tilskud
13%	■ F&B og souvenirs
6%	■ Sponsorer
1%	■ Formidling og Skoletjeneste
1%	■ Øvrige indtægter

Udgiftsfordeling

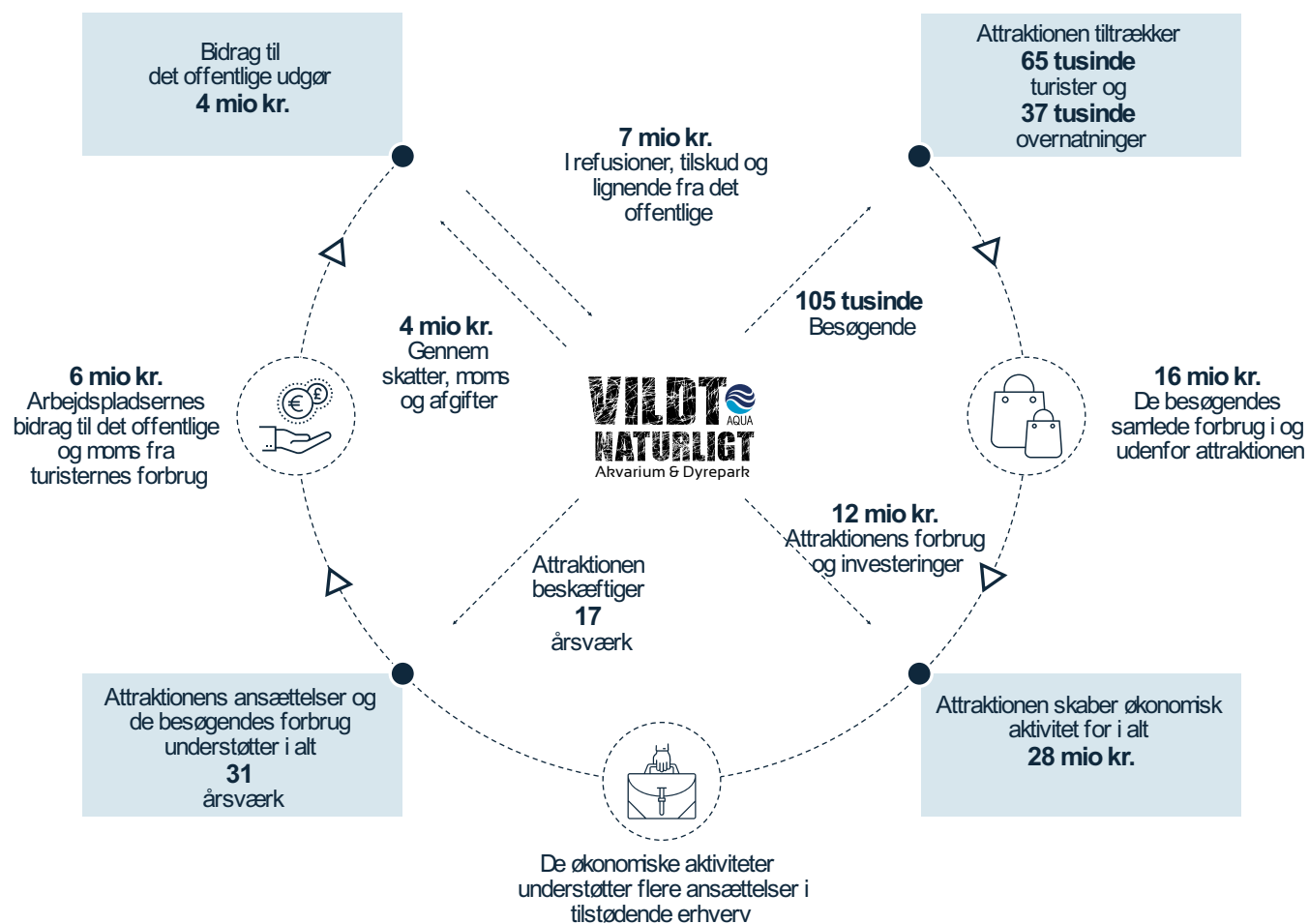
8%	■ F&B og souvenirs
59%	■ Drift og service
17%	■ Zoo og akvarier
8%	■ Formidling og Skoletjeneste
8%	■ Afskrivninger, Finansiering, m.v.

AQUA Akvarium & Dyreparks økonomiske betydning for det omkringliggende samfund 2019.

Da der ikke er lavet en analyse i 2020 pga. Covid-19, er analysen for 2019 medtaget.

SPONSORER

Vores sponsorer

AQUA Akvarium & Dyreparks arbejde for den danske natur støttes økonomisk af en række virksomheder. Vi er utrolig taknemmelige for denne støtte og den opbakning vi mærker. Det er et meget væsentligt bidrag til de aktiviteter vi arbejder med, både ved naturbevarende projekter og i formidling.

En stor tak til:

Mallesponsor:

AB Catering

Ørredsponsor

BDO

Birch GM Silkeborg APS

Bradals Produkthandel A/S

IntraNote A/S

Jyske Bank

KeepFocus

Kingo Karlsen A/S

Kølegruppen A/S

SOTEA

Aborresponsorer:

Gustav Hansen, murer & entreprenør

Premier Is

Midtjyllands Avis

FoodService Danmark A/S (Dagrofa)

PROCES-DATA A/S

Hjem-Fisk A/S

Jydsk Miljø A/SLINAK Danmark A/S

Raunstrup A/S

Revisionshuset Tal & Tanker

Njord Law firm

Silhorko-Eurowater A/S

Hundestejlesponsorer:

Tikma A/S

Ribu Inventarsnedkeri A/S

H. Reimar Nielsen Ejendomsselskab A/S

Deloitte

Elfac

Funder El- service A/S

Sport 24 A/S

Dansand A/S

Danske Bank

Garmester Gjerulff A/S

Ready2Clean

Jyske Bank

Pederstrup Vognmandsforretning

Lynge Papir & Kontor A/S

Handelsbanken

kaastrup andersen a/s

X-press Totalservice A/S

Silkeborg Gulvbelægning A/S

D.A.I. A/S

Herm. Rasmussen A/S

Bent Brandt A/S

Funderholme Smedie A/S

Motorcentrum A/S

Murermester Ove Hansen ApS

Landinspektørfirmaet LE34 A/S

Kamark Grafisk A/S

Claus Grønne

Midtjysk Malerforretning

Henning Mortensen A/S

